

Agnes Joseph verdient alle steun om pensioendeelnemers inspraak te geven over wat er met hun geld gebeurt, maar die krijgt ze niet van de Volkskrant

Posted on 17 mei 2025 by Harrie Verbon

Ik lees al heel lang *de Volkskrant*. Op de top van een duin aan zee zie ik mezelf zitten. Ik ben 16 jaar oud (het jaar was dus 1967) en lees de zaterdagse column van mediapersoonlijkheid Godfried Bomans. De krant was toen nog verbonden met de Katholieke Volks Partij. Zo zegende in 1964 de bisschop het nieuwe gebouw van de krant in, zoals Martin Sommer bijna twintig jaar geleden meldde. Maar de krant vocht zich vrij van de katholieke basis en werd links. Bomans was niet links genoeg en verdween in 1969 uit de krant. De krant kwam voortaan op voor 'verdrukten en ontrechten'.

Maar later wilde de krant toch meer de werkelijkheid weergeven, hoor en

Wynia's week: Agnes Joseph verdient alle steun om pensioendeelnemers inspraak te geven over wat er met hun geld gebeurt, maar die krijgt ze niet van de Volkskrant | 1

wederhoor toepassen, checken en dubbelchecken. Met andere woorden: tegenspraak organiseren. De krant vreest dat ook in Nederland de ruimte voor tegenspraak snel afneemt. 'Autocratische tendensen' kunnen de democratie uithollen. Het zal misschien niet meer zo lang duren of er mogen hier, net als in de VS onder Donald Trump, geen kritische stukken meer op de opiniEPagina's verschijnen.

Is er wel tegenspraak in de krant?

Tegelijkertijd lijkt het mij dat de krant zelf niet in staat is tegenspraak te organiseren. Ze heeft zich vierkant geschaard achter de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en is daarom ook tegen inspraak van deelnemers over het al dan niet invaren. Stukken die tegen de Wtp ingaan of een referendum bepleiten, zie ik op de opiniEPagina's van de krant niet verschijnen. In ieder geval weigert de krant stevast de stukken die ik daarover instuur, te plaatsen. Dat kan natuurlijk komen omdat mijn stukken 'inhoudelijk en stilistisch' niet voldoen, zoals de redactie van de opiniEPagina mij dan suggereert.

Een dezer dagen heb ik weer eens een poging gewaagd. De aanleiding was een nogal vernietigend stuk over Agnes Joseph in de krant van 13 mei. De intro van het artikel sprak al boekdelen: 'Vrijwel de gehele pensioensector, de Raad van State en zelfs haar eigen minister keren zich tegen het pensioenplan van NSC-Kamerlid Agnes Joseph, maar vastberaden wil zij haar "missie" afmaken.' (*de Volkskrant*, 13 mei)

Let op de quotes rond het woord missie. Die quotes suggereren dat wat Agnes Joseph wil helemaal geen missie is. Zij wil, zo schrijft de dienstdoende journalist 'dat pensioendeelnemers bij de overgang naar het nieuwe stelsel kunnen kiezen of ze reeds opgebouwd pensioen in het oude stelsel achterlaten'.

Jij-bakkend Kamerlid

Dat voorstel moet wel onzin zijn, hoor je de journalist bijna denken als hij schrijft: 'Josephs missie verloopt dan ook moeizaam. Daags na de presentatie van haar plannen in januari ontstak vrijwel de gehele pensioensector direct in woede. Ook het oordeel van de Raad van State was ronduit vernietigend. Het voorstel zou de solidariteit in het stelsel in gevaar brengen en zelfs nadelig uitpakken voor

pensioendeelnemers.' (de Volkskrant, 13 mei)

De laatste zin uit bovenstaand citaat licht de journalist verder niet toe. [Wij weten](#) bijvoorbeeld dat juist de Wtp solidariteit heeft uitgeschakeld. Dan steekt de journalist zowaar even de loftrompet over Agnes Joseph. Zij was namelijk als actuaris in de pensioenwereld onovertroffen ('was ze daar maar gebleven', hoor je de journalist nu denken). Maar in de politiek kiest ze voor een onuitvoerbaar plan, waarna de journalist instemmend D66-Kamerlid Hans Vijlbrief citeert dat mevrouw Joseph kennelijk denkt dat zij de enige is die gelijk heeft. Van dit Kamerlid weten wij overigens dat hij in het Kamerdebat over het voorstel van Agnes Joseph voornamelijk aan [jij-bakken](#) deed.

Het leek mij weer eens tijd te proberen op de opiniepagina van de Volkskrant te komen. Ik schreef een stuk waarin ik het een en ander recht zette en stuurde dat op. Al bij voorbaat ging ik ervan uit dat het weer niet zou lukken. En inderdaad, bijna per kerende post kreeg ik van de redactie van de opiniepagina te horen dat het stuk niet geplaatst zou worden. Hieronder volgt mijn door de Volkskrant geweigerde stuk.

Eis van Agnes Joseph om inspraak in de Wtp is terecht

In het oude pensioenstelsel werden nominale pensioenuitkeringen gegarandeerd. Deze zogenaamde defined-benefit(DB)-regelingen betekenden voor pensioenfondsen een risico dat zij in tijden van lage rentes niet langer aan deze garantie konden voldoen. Dit was een van de redenen waarom de oude DB-regelingen vervangen zijn door zogenaamde defined-contribution(DC)-regelingen. In DC-regelingen is niet langer sprake van een gegarandeerd pensioen. Met andere woorden, in DC-regelingen ligt het risico van lage rentestanden niet langer bij de pensioenfondsen, maar bij de deelnemers in het pensioenstelsel. Dit is het belangrijkste kenmerk van het nieuwe pensioenstelsel dat in Nederland is vastgelegd in de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Onder de Wtp zullen de deelnemers afhankelijk zijn van het rendement dat pensioenfondsen weten te maken op de door de deelnemers ingelegde premies.

Deze omzetting van DB-regelingen naar DC-regelingen is overigens niet uniek voor Nederland. Een recent IMF-paper meldt dat het aandeel van DB-regelingen in de

pensioenvoorziening in een groot aantal landen gedaald is, en wel van meer dan 40 procent naar minder dan 30 procent.

In Nederland zal deze daling veel groter zijn omdat vrijwel alle DB-regelingen geheel in DC-regelingen worden overgezet. Dat gebeurt in geen enkel ander land. Daar blijven gedurende de overgang van DB-regelingen naar DC-regelingen, de oude onder de DB-regeling opgebouwde pensioenrechten bestaan. In ons land verdwijnen de oude pensioenrechten en moet het totale pensioenvermogen bij de pensioenfondsen omgezet worden in miljoenen persoonlijke pensioenpotjes. Daarmee is Nederland dus wel uniek.

Een dubbel risico

Niemand, buiten misschien een beperkt aantal insiders bij de fondsen, weet voorsnóg wat deze omzetting de individuele deelnemers in de collectieve pensioenregelingen zal opleveren. Deze deelnemers krijgen daardoor in feite met een dubbel risico te maken. Neem bijvoorbeeld de gepensioneerden. Zij weten niet hoe hun pensioen in de toekomst zal worden aangepast. Maar ze zijn ook onzeker of hun startpensioen onder de Wtp enigszins gelijk zal zijn aan hun huidige pensioeninkomen.

Het is zeker mogelijk dat gepensioneerden een lager startpensioen onder de Wtp zullen krijgen. Dit hangt bijvoorbeeld af van de vermogensverliezen die pensioenfondsen zullen lijden als gevolg van de renteverzekeringen die pensioenfondsen hebben afgesloten om zonder grote problemen de periode van lage rentes door te komen. Het hierboven geciteerde IMF-paper schat deze mogelijke verliezen op 80 miljard euro.

Dat is een tamelijk milde inschatting. Voormalig pensioenfondsbestuurder Jelle Menonides, bijvoorbeeld, berekent op de economenwebsite *Me Judice* dat het ook zou kunnen gaan om honderden miljarden euro's. Dit kan zich gaan voordoen tijdens de omzetting van het oude naar het nieuwe pensioenstelsel. Dat zal dan grote negatieve gevolgen hebben voor de startpensioenen van de gepensioneerden onder de Wtp.

Oude rechten zijn zonder inspraak geschrapt

In alle andere landen, behalve Nederland, blijven opgebouwde pensioenrechten

gehandhaafd zodra het nieuwe pensioenstelsel van start gaat. Dat ligt ook voor de hand, dan kan immers een gigaverlies voor deelnemers in de pensioenregelingen voorkomen worden. Dat is waar Agnes Joseph zich op richt met haar pleidooi voor directe inspraak van de deelnemers bij de overgang naar de Wtp. Dit pleidooi wordt door Hessel von Piekartz in *de Volkskrant* van 13 mei niet erg positief besproken. Termen als 'starre onbuigzaamheid' en 'de ontwrichtende kracht van haar plannen' vallen.

En inderdaad, het valt niet te ontkennen dat de hele pensioensector, inclusief De Nederlandsche Bank, zich tegen de voorgestelde inspraak heeft uitgesproken. Dat is niet zo verwonderlijk. Het overdragen van het risico naar de individuele deelnemers is immers in het voordeel van de pensioensector. Het gaat wel ten koste van de deelnemers, maar die zijn op geen enkele wijze gehoord. In andere landen worden bij dergelijke grote stelselwijzigingen oude rechten in stand gehouden. In ons land zijn die rechten zonder enige inspraak geschrapt.

Het is eigenlijk verwonderlijk dat er in Nederland tegen de Wtp geen groot protest is uitgebroken. Dat kan alleen maar komen omdat de pensioensector de overgang naar de Wtp als voordelig voor alle deelnemers heeft voorgesteld. Zelfs de vakbonden gingen in die beeldvorming mee. Kennelijk moet je een pensioendeskundige zijn om in te zien dat het onmogelijk is dat zo'n grote stelselwijziging niemand schade kan berokkenen. Agnes Joseph is in de Kamer één van de weinigen die dit inzicht wel heeft. Haar pleidooi voor inspraak bij de stelselwijziging verdient daarom steun en minstens respect.

Respect

Met het woord 'respect' eindigt mijn ingezonden stuk. Respect, dat is wat er in het stuk van de dienstdoende journalist ontbreekt. Men moet respect hebben voor de niet aflatende pogingen van Agnes Joseph om pensioendeelnemers terug te geven wat zij in alle andere landen wel krijgen. Dat is namelijk het recht om te mogen beslissen of je je zelf opgebouwde pensioen mag behouden.

Harrie Verbon is emeritus hoogleraar openbare financiën aan de Universiteit van Tilburg. Dit stuk verscheen deze week op zijn [blog](#).

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. De groei

Wynia's week: Agnes Joseph verdient alle steun om pensioendeelnemers inspraak te geven over wat er met hun geld gebeurt, maar die krijgt ze niet van de Volkskrant | 5

en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!